

LUX FILM DAYS

3 FILMI
24 KEELT
28 RIIKI

© Les Films de Pierre

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (BPM – BEATS PER MINUTE)

Režissöör: Robin Campillo
Prantsusmaa

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (BPM – BEATS PER MINUTE)

REŽISSÖÖR: ROBIN CAMPILLO

1990. aastate alguses, kui mõllas AIDSi-epideemia, sekkus aktivistide rühmitus Act Up Prantsusmaal mitmel viisil avalikku ellu. Nad nõudsid poliitikutelt paremat ennetustööd, lihtsamat juurdepääsu katsejärgus olevatele ravimitele või soovisid lihtsalt raputada avalikkuse ükskõiksust ajal, mil levinud arvamuse kohaselt puudutas see haigus ainult ühiskonna äärealale jäävaid inimesi: homoseksuaale, vereülekande saanuid, vange, heroïnisõltlasi jne.

Robin Campillo loob rühmitusest tõeärsa pildi, ammutades inspiratsiooni oma aktivistikogemusest, ehkki ta keskendub eelkõige teatud tegelaste teekonna jälgimisele. Rühmituse elu läbibvad raevukas tahe tegutseda, tekkinud küsimused, konfliktid, soov raputada üldist apaatiat või koguni ükskõiksust, vaatamänguliste tegude pulbitsemine, ka tunded haiguse vastu, mis tapab vältimatult ümbritsevaid inimesi või mis tapab sind ennast...

AKTIIVSELT VÕITLEV FILM?

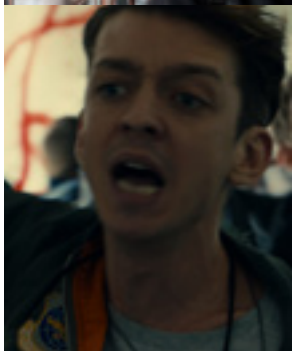
„120 battements par minute“ on film aktivistide rühmitusest, kuid see on ka väga selgelt aktiivselt võitlev film. Film tuletab meelde Act Up'i lahinguid Prantsusmaal, õigustab rühmituse tegevust ning rõhutab kaudselt selle aktuaalsust ka täna. Nagu üks tegelane filmis ütleb, ei olnud ega ole Act Up haigete tugirühm ning selle tegevuse eesmärk oli näidata, et epideemia ei piirdu vaid tervishoiu valdkonnaga, vaid see on samuti poliitiline, majanduslik ja sotsiaalne probleem.

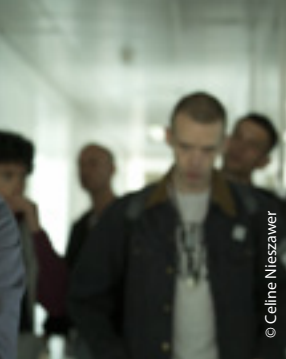
Probleem oli poliitiline, kuna Prantsusmaa ei teadvustanud olukorra tõsidust ning keeldus kujundamast ennetuspoliitikat eelkõige riskirühmade, kuid ka kogu rahvastiku, eriti noorte jaoks. Samas oli see ka majanduslik küsimus, kuna filmis süüdistatud farmaatsiaettevõtted sättisid haigete eest hoolitsemise asemel esikohale oma finantshuvid. Ning sotsiaalne, sest ühiskond vaatas ükskõikselt pealt, kuidas surid noored inimesed, kelle ainus süü oli see, et nad kuulusid vähemusrühmade või põlatud ühiskonna osa hulka.

Filmi aktuaalsust väljendavad kahtlemata paljud selles käsitletud probleemid. Näiteks see, et haiged peavad haigusega ise toime tulema, samas kui kogu tervishoiu valdkonna tegevus on poliitiline ning on raske raputada ühiskonda, kes on epideemia ja sellega kaasneva tragöödia suhtes ükskõikne.

REKONSTRUKTSIOON

Film ei piirdu aga vaid võitleva aspektiga. Selles minnakse dokumentaalfilmi mõõtmetest kaugemale, mis lubab režissööril liikuda pidevalt kollektiivselt tasandilt individuaalsele, avalikult intiimsele, üldiselt võitlusvaimult isiklikele tunnetele. Mis puutub stsenaariumisse, siis on hästi näha, kuidas film läheb kogu rühmituse kujutamisel üle kahe tegelase, Seani ja Nathani pingelisele ja kirklikule suhtele. Üks noormeestest on HIV-positiivne, teine mitte. Filmi toon muutub seega järk-järgult: alguses näeme, kuidas võitlejad teatraalselt oma nõudmisi esitavad, seejärel on suurem fookus haigusega kokkupuutuva armastaja kannatusel ning filmi viimases osas domineerib eriti teravalt surma pidev kohalolu.

© Céline Nieszawer

© Céline Nieszawer

© Les Films de Pierre

Mitmel juhul teeb filmikunst ülemineku võimalikuks tänu montaažile ja lavastusele, mis loovad kogu filmi jooksul mulje suuremal või vähemal määral tugevast nihkest. Kui üldiselt jätab kino mulje sündmuste vahetust toimumisest, siis siin võimendab režissöör vaatajate distantsi näidatava pildiga, olgu kas muusika abil, näidates samu sündmusi korduvalt erinevate nurkade alt või filmi rütmi ootamatult aeglustades või muutes.

NIHKED

Filmis on kasutatud palju tagasisivaateid (või väikesi muutusi kronoloogias), mis esmapilgul jäävad märkamatuks, kuna need on niivõrd loomulikult esitatud. Näiteks satume kohe filmi alguses tegevuse keskele, kus aktivistid valmistuvad sekkuma AIDSi ametliku konverentsi läbiviimisesse. Kaamera on rühma sees öla kõrgusel ning näha on vaid väikest osa tegevusest. Järgmises stseenis jälgitakse sekkumisele järgnevat arutelu, mille käigus aktivistide arvamused pörkuvad selle osas, mida edasi teha, kuna konverentsipidaja on kaetud (kunst)verega ning lühiajaliselt käeraudadesse pandud. Montaaž võimaldab meil näha seda stseeni kaugplaanis saalist vaadatuna. Montaažiprotsess tundub ilmselge, kuid sündmuste kordamine loob vaataja (ja ka aktivistide) jaoks distantsi debati ja sellele järgnevate sündmustega.

Distants aga ei pruugi olla ilmtingimata intellektuaalne, vaid sellel võib olla hoopis tugev emotsionaalne mõju. Pärast Melton Pharmi laborites toimunud meeleavaldust jälgitakse rühmitust metroovagunis, kus nad pärast sündmusi rahunevad (võitlejad viibisid mitu tundi politseijaoskonnas). Sean ülistab sel hetkel taeva ja loojuva päikese ilu ning lisab väga melanhoolselt: „On hetki, mil mõistab, kui väga AIDS mu elu on muutnud,“ kuid pahvatab kohe naerma ning ka kõik teised hakkavad naerma. See naer aga ei muuda olematuks tema eelnevaid sõnu, millel on sügavalt isiklik tähendus, mida ta ironia abil teiste eest varjata üritab.

Filmi teostus lubab mängida pideva kõikumisega intiimse ja avaliku tasandi, tegevuse ja isiklike emotsioonide, oleviku, mineviku ning kohutavalt ebakindla tuleviku vahel. Näiteks seob üks väga ilus stseen lahutamatu tegelase võitluse olevikus

tema tulevikuihaluse ja melanhooliaga, mida režissöör annab edasi pilguheiduga lootusetult kadunud minevikku: Nathan osaleb kisakooritüdrukus riietunud Seaniga geiparaadil, kuid komistab, kukub põlvili ning tema pilk (ja ka kaamera oma) kinnitub maas lebavale lendlehele, millel on kirjas „Soovin, et sa elaksid!“. See hetk on filmitud aegluubis ning heli sumsub järsult, muutes kõik ümbritsevad hääled ja muusika märkamatuks. Kaamera peatub tantsival Seanil ja seejärel Nathani naerataval näol. Lendlehe hüüdlause kõnetab Nathanit ilmselgelt väga isiklikult, ta soovib, et tema kaaslane ellu jääks, kuid samal ajal antud hetke näitamine aegluubis väljendab aja peatumist ning näeme mälestust noormehe (ja režissööri) peas. Kogu klipp on filmitud väga sujuvalt, luues väga segunenud ja peene pildi, kus põimuvad olevikuhetke eufooria ja mineviku melanhoolia.

RÜTM

Filmi pealkiri „120 battements par minute“ on ilmselge vihje südame kiirenenud löögisagedusele. Üle kahe tunni kestva filmi esmamulje kujundab tõepoolest Act Up'i hoogsalt üksteisele järgnevate tegevuste pöörane rütm, nagu näiteks aktivistide kiire sisenemine Melton Pharmi kontoriruumidesse, kus nad vaid loetud sekunditega seinad kunstverega katavad. See mulje on kahtlemata õige: režissöör näitab tänu rütmikale montaažile Act Up'i tegevuse mitmeid aspekte, näiteks aktivistide tegusid, kokkusaamisi ja järelarutelusid, tööd komisjonides ja viirusevastaste ravimite teaduslikke selgitusi, meeleavaldusi koolides, isiklikke, sõprus- või armusuhteid ja tegelastevahelisi konflikte. Film järgib põhimõtet, mille alusel rühmituse koosolekuid peetakse. Kõnelele ei aplodeerita, oma nõusolekut väljendatakse sõrmede nipsutamise ja mitte koosolekuid pikendada: film on justkui häireseisundis nagu kõik, kes epideemia vastu võitlevad.

Kuid see mulje on vaid osaline, Robin Campillo töötab edukalt rütmimuutustega ning kui tundub, et film liigub klubimuusikarütmis, mille järgi tegelased hommikutundideni tantsivad, libiseb ta samas klipis palju melanhoolsema filmi tunnuslooks oleva laulu peale.

Samamoodi, kui tundub, et kaamera liigub pidevalt aktivistide tegevusega kaasa, jääb ta mitmel korral paigale, olgu siis selleks, et jäädvustada Seani ja Nathani puhkus tühjal rannal, mida näidatakse kaugplaanis, näidata vaikusel sadu epideemia laastamistööd sümboliseerivaid meeleavaldajaid lamamas Pariisi tänavatel või viimaks näidata sõna otseses mõttes Seani surma, mis nii meid, vaatajaid, kui ka Nathanit sügavalt liigutab, aga ka kollektiivset surma, mille poliitilist tähendust Act Up'i viimane tegevus rõhutab.

Filmi tugevus peitub kahtlemata selles, kuidas kollektiivne ja individuaalne tasand pidevalt segunevad ning kuidas seotakse lahutamatu kokku kõige intiimsem tasand kõige poliitilisemaga.

© Celine Nieszawer

© Celine Nieszawer

MÕTLEMISAINET

Lisaks eespool kirjeldatud punktidele on filmis „120 battements par minute“ veel mitu aspekti, mille üle võiks sügavamalt mõtiskleda.

- „120 battements par minute“ mälestab kahtlemata võitlust, mis võib tunduda praeguseks lõppenuna. Kuid mida on meil tänapäeval õppida nii filmist kui ka tänini tegutseva Act Up'i võitlusest?
- Mida arvate Act Up'i tegevusest? Oli see vajalik? Vägivaldne? Dramaatiline? Läbimõtlemtu? Möödapääsmatu? Kas mõistate filmis nähtud aktiviste süütanud debatte?
- Kas teie arvates puudutab võitlus AIDSi (ja teiste haiguste) vastu vaid haigeid ja haigusega kokkupuutujaid? Mil moel tuleb sellist võitlust pidada mitte ainult kollektiivseks, vaid ka universaalseks?

les grignoux

EUROOPA FILMID EUROOPLASTELE

Filmiauhind LUX, mis tähistas eelmisel aastal 10. aastapäeva, koondab jätkuvalt noorte andekate Euroopa režissööride filmiloomingut hämmastavalt mitmekesisest žanrises ja varjundites. Euroopa Parlamendil on rõõm tutvustada kolme filmi, mis kandideerivad 2017. aasta filmiauhinnale LUX. Need on:

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (*BPM – Beats per Minute*),
režissöör Robin Campillo, Prantsusmaa

SAMEBLOOD (*Sami Blood*), režissöör Amanda Kernell, Rootsi, Norra, Taani

WESTERN, režissöör Valeska Grisebach, Saksamaa, Bulgaaria, Austria

Filmid käsitlevad südamlikul ja intelligentsel moel aktuaalseid teemasid ning peegeldavad praegu Euroopas toimuvat. Nende tegelased avavad oma silmad ümbritsevale maailmale, et mõista tegelikkust ning ühiskonda ja kogukonda, milles nad elavad. Meie lugusid jutustatakse kinokunsti emotsioonide kaudu, mis näitab Euroopa kino kvaliteeti ja mitmekesisust, samuti selle tähtsust sotsiaalsete väärtuste ning kultuuriliste kogukondade loomisel. Kutsume Teid vaatama neid filme 6. LUXi filmipäevade ajal.

FILMIAUHIND LUX

Kultuuril on meie ühiskonna struktuuris väga oluline osa.

Seda silmas pidades asutas Euroopa Parlament 2007. aastal filmiauhinna LUX, mille eesmärk on edendada Euroopa filmide levikut Euroopas ja ärgitada üleeuroopalist mõttevahetust ühiskonna jaoks olulistel teemadel.

Filmiauhind LUX on unikaalne algatus. Euroopa koostööfilme näidatakse enamasti vaid nende päritoluriikides. Mujal, sh ka teistes ELi liikmesriikides, neid peaaegu ei levitatagi. Filmiauhind LUX annab aga kolmele Euroopa filmile haruldase levivõimaluse, kuna need filmid varustatakse subtiitritega ELi 24 ametlikus keeles.

Filmiauhinna LUX võitja valivad Euroopa Parlamendi liikmed ja see tehakse teatavaks 15. novembril 2017.

LUXI FILMIPÄEVAD

Filmiauhinnast LUX kasvasid välja LUXi FILMIPÄEVAD. Alates 2012. aastast saab filmiauhinnale LUX kandideerivat kolme filmi LUXi filmipäevade raames näha senisest arvukam üleeuroopaline publik.

LUXi filmipäevade näol on tegemist meeldejäáva piireületava kultuurisündmusega. Oktoobrist detsembrini on kõigil võimalik ühineda Euroopa filmisõpradega ja vaadata neid kolme filmi kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes. Ärge unustage seejärel meie veebisaidil luxprize.eu või meie Facebooki lehel oma lemmikfilmi poolt hääletada!

PUBLIKUPREEMIA

Filmiauhinna LUX publikupreemia saaja valivad filmivaatajad. Hääletage ühe filmi poolt nendest kolmest enne 31. jaanuari 2018! Euroopa Parlament saadab ühe hääletaja 2018. aasta juulis toimuvale Karlovy Vary rahvusvahelisele filmifestivalile, kus tal on au teha teatavaks publikupreemia pälvinud film.

VAADAKE,
ARUTLEGE
JA HÄÄLETAGE!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISSÖÖR: Robin Campillo

STSENAARIUM: Robin Campillo

OSADES: Nahuel Pérez Biscayart,
Arnaud Valois, Adèle Haenel,
Antoine Reinartz

OPERAATOR: Jeanne Lapoirie

PRODUTSENDID: Hugues Charbonneau,
Marie-Ange Luciani

TOOTMINE: Les Films de Pierre,
France 3 Cinéma, Page 114,
Memento Films Production,
FD Production

AASTA: 2017

KESTUS: 144 minutit

ŽANR: mängufilm

RIIK: Prantsusmaa

ORIGINAALKEEL: prantsuse keel

Tekst valminud augustis 2017

